

WOJEWÓDZKI URZĄD STATYSTYCZNY W WAŁBRZYCHU

Celem niniejszej publikacji jest przedstawienie sytuacji
demograficznej w województwie wałbrzyskim w latach
1975 - 1990.

Zjawiska demograficzne dotyczące stanu, struktury, ruchu
naturalnego i migracyjnego ludności przedstawiono w formie

SYTUACJA DEMOGRAFICZNA W WOJEWÓDZTWIE WAŁBRZYSKIM W LATACH 1975-1990

Dyrektor WUS

mgr inż. Ireneusz Tundak

Wałbrzych, styczeń 1992 r.

Autor: mgr inż. Elżbieta Sochor-Soroko

Opracowanie graficzne: Magdalena Zeliasz

Celem niniejszej publikacji jest przedstawienie sytuacji demograficznej w województwie wałbrzyskim w latach 1975 - 1990.

Zjawiska demograficzne dotyczące stanu, struktury, ruchu naturalnego i wędrownego ludności zaprezentowano w formie tekstowo-tabelarycznej i graficznej.

Ze względu na charakter opracowania pominięto w nim wyjaśnienia metodologiczne.

Dyrektor WUS

mgr inż. Irena Tumidalska

Wałbrzych, styczeń 1992 r.

I. STAN I STRUKTURA LUDNOŚCI

Województwo wałbrzyskie według stanu na 31 grudnia 1990 r., zamieszkiwało 740,9 tys.osób, w tym 357,4 tys.mężczyzn /tj. 48,2 % ogółu ludności/ i 383,5 tys.kobiet /odpowiednio 51,8 %/. Ludność miast stanowiła 73,9 %, wsi natomiast 26,1 % ogółu mieszkańców. W porównaniu do 1975 r. liczba ludności województwa zwiększyła się o 27 tys.osób, co stanowiło wzrost o 3,7 %, w tym mężczyzn o 11,9 tys., tj. o 3,4 %, kobiet o 15,1 tys., tj. o 4,1 %. Z powyższych danych wynika, że w latach 1975 - 90 średniorocznie w województwie przybywało 1,8 tys.osób, w tym 0,8 tys.mężczyzn i 1,0 tys. kobiet.

Analizując strukturę ludności według miejsca zamieszkania, w omawianym 15 - leciu obserwujemy systematyczne zmniejszanie się udziału ludności zamieszkałej na wsi na rzecz zamieszkałej w miastach. I tak liczba mieszkańców miast wzrosła o 37,5 tys. osób /średniorocznie o 2,5 tys. osób/, w tym o 18,1 tys. mężczyzn i o 19,4 tys. kobiet.

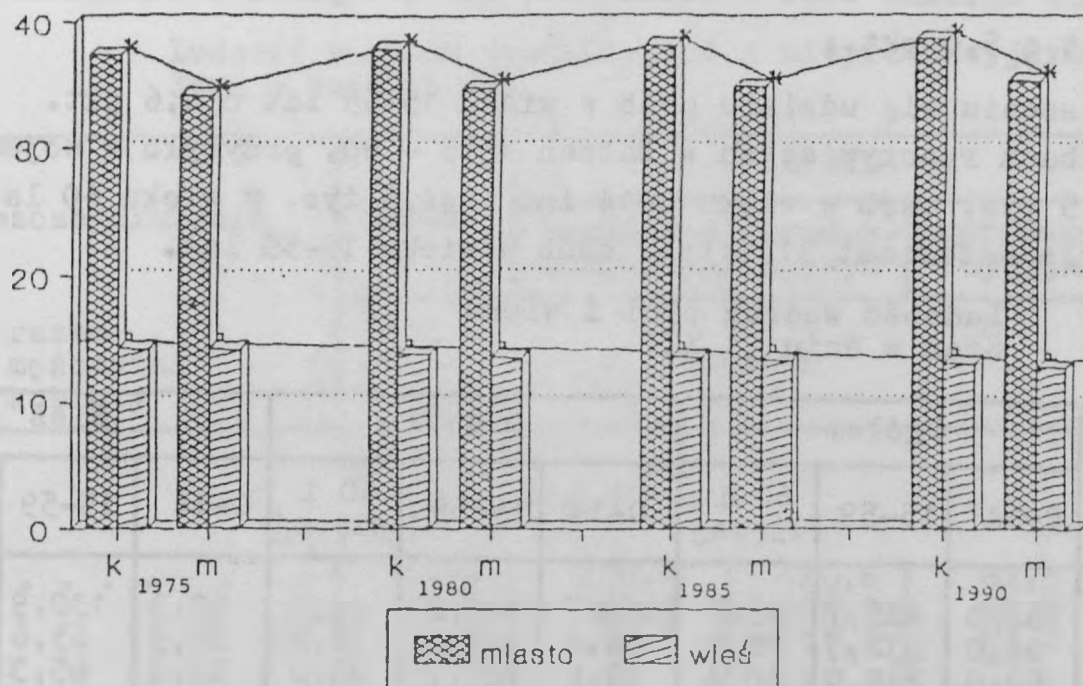
Na 100 mężczyzn w województwie w 1990 r. przypadało 107 kobiet /na wsi 102 kobiety., w mieście 109 kobiet/. Wskaźnik taki utrzymywał się od 1975 r. Dla porównania w Polsce na 100 mężczyzn przypadało 105 kobiet.

Ludność w latach 1975 - 1990 na podstawie szacunków
Stan w dniu 31 XII

Lata	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Miasta			Wieś			Na 100 mężczyzn przypada kobiet		
				ogółem	mężczyźni	kobiety	ogółem	mężczyźni	kobiety	ogółem	miast	wieś
1975	713,9	345,5	368,4	510,0	243,7	266,3	203,9	101,8	102,1	107	109	100
1980	716,1	346,2	369,9	520,3	248,8	271,5	195,8	97,4	98,4	107	109	101
1985	735,8	355,7	380,1	537,3	256,9	280,4	198,5	98,8	99,7	107	109	101
1990	740,9	357,4	383,5	547,5	261,8	285,7	193,4	95,6	97,8	107	109	102

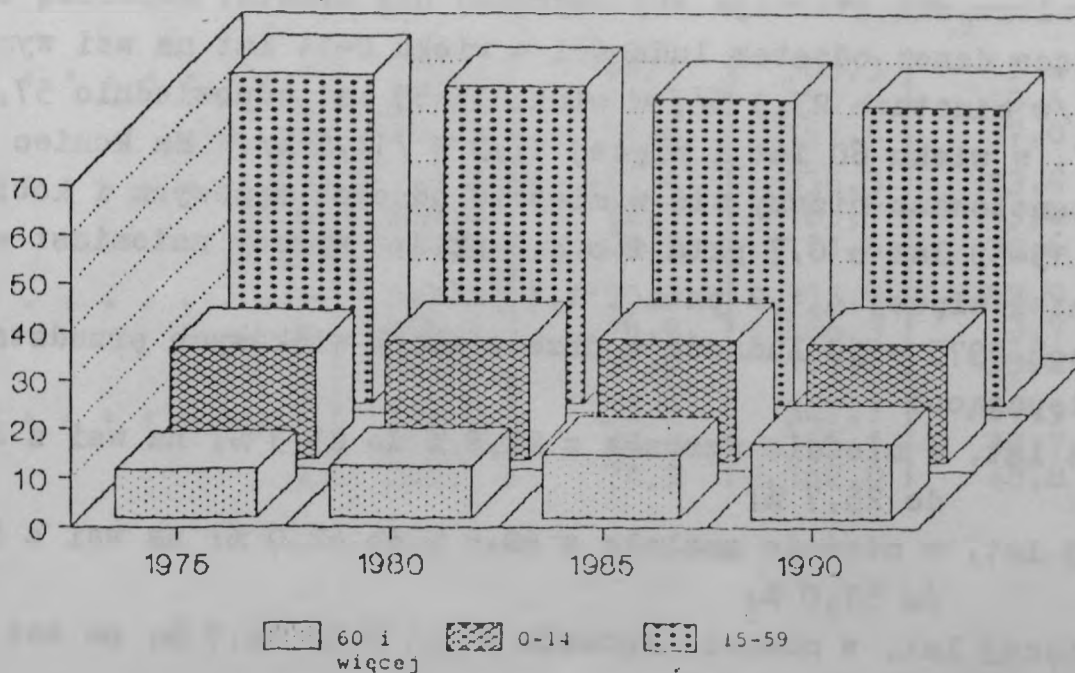
Analiza struktury ludności według wieku wskazuje na systematyczny proces starzenia się społeczeństwa województwa wałbrzyskiego. Według stanu na dzień 31 XII 1990 r. liczba ludności w wieku 0-14 lat wynosiła 177,5 tys. /24,0 %/, 15-59 lat - 449,6 tys. /60,7 %/, 60 i więcej - 113,8 tys. /15,3 %/.

Struktura ludności wg płci i miejsca zamieszkania

k-kobiety m-mężczyźni

Struktura ludności wg wieku ogółem województwo

W porównaniu do stanu na dzień 31 XII 1975 r. zmiany w strukturze wiekowej polegały na:

- wzroście udziału osób w wieku 0-14 lat o 1 pkt., w wieku 60 i więcej lat o 5,6 pkt.;
- zmniejszeniu się udziału osób w wieku 15-59 lat o 6,6 pkt.

W liczbach rzeczywistych w latach 1975 - 90, przybyło w województwie 13,5 tys. osób w wieku 0-14 lat i 44,6 tys. w wieku 60 lat i więcej; ubyło natomiast 31,1 tys. osób w wieku 15-59 lat.

Ludność według płci i wieku
Stan w dniu 31 XII

Lata		Ogółem			Miasta			Wieś		
		0-14	15-59	60 i więcej	0-14	15-59	60 i więcej	0-14	15-59	60 i więcej
1975	r	164,0	480,7	69,2	113,7	349,8	46,5	50,3	130,9	22,7
	m	84,0	232,7	28,8	58,1	167,1	18,5	25,9	65,6	10,3
	k	80,0	248,0	40,4	55,6	182,7	28,0	24,4	65,3	12,4
1980	r	177,1	464,0	75,0	126,3	343,5	50,5	50,8	120,5	24,5
	m	90,5	224,8	30,9	64,4	164,5	19,9	26,1	60,3	11,0
	k	86,6	239,2	44,1	61,9	179,0	30,6	24,7	60,2	13,5
1985	r	182,3	458,2	95,3	130,7	341,8	64,8	51,6	116,4	30,5
	m	93,0	224,1	38,6	66,7	164,6	25,6	26,3	59,5	13,0
	k	89,3	234,1	56,7	64,0	177,2	39,2	25,3	56,9	17,5
1990	r	177,5	449,6	113,8	127,8	339,3	80,4	49,7	110,3	33,4
	m	90,5	221,8	45,1	65,3	165,0	31,5	25,2	56,8	13,6
	k	87,0	227,8	68,7	62,5	174,3	48,9	24,5	53,5	19,8

Wieś wałbrzyska starzeje się szybciej niż miasto. Świadczą o tym następujące dane: odsetek ludności w wieku 0-14 lat na wsi wynosił 25,7 % /w miastach 23,3 %/, w wieku 15-59 lat odpowiednio 57,0 % /62,0 %/, w wieku 60 lat i więcej 17,3 % /14,7 %/. Na koniec 1990 r. na wsi zanotowano niższy niż w mieście odsetek mężczyzn i kobiet w wieku 15-59 lat o 0,7 pkta i o 4,3 pkta; wyższy natomiast w wieku 60 lat i więcej o 1,2 pkta i 1,4 pkta.

W latach 1975 - 90 ludność w przedziałach wiekowych przedstawiała się następująco:

0 - 14 lat, w mieście wzrosła z 22,3 % do 23,3 %; na wsi z 24,7 % do 25,7 %;

15 - 59 lat, w mieście zmalała z 68,6 % do 62,0 %; na wsi z 64,2 % do 57,0 %;

60 i więcej lat, w mieście wzrosła z 9,1 % do 14,7 %; na wsi z 11,1 % do 17,3 %.

Istotnym z ekonomicznego punktu widzenia jest podział ludności na kategorie wiekowe: grupę przedprodukcyjną /ludność w wieku do 17 lat/, produkcyjną /od 18 do 59 dla kobiet i do 64 lat dla mężczyzn/ i poprodukcyjną /mężczyźni 65 lat i więcej, kobiety 60 lat i więcej/

Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	Ogółem	W wieku			Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
		przedprodukcyjnym	produkcyjnym	poprodukcyjnym	
r - razem m - mężczyźni k - kobiety	w tysiącach				

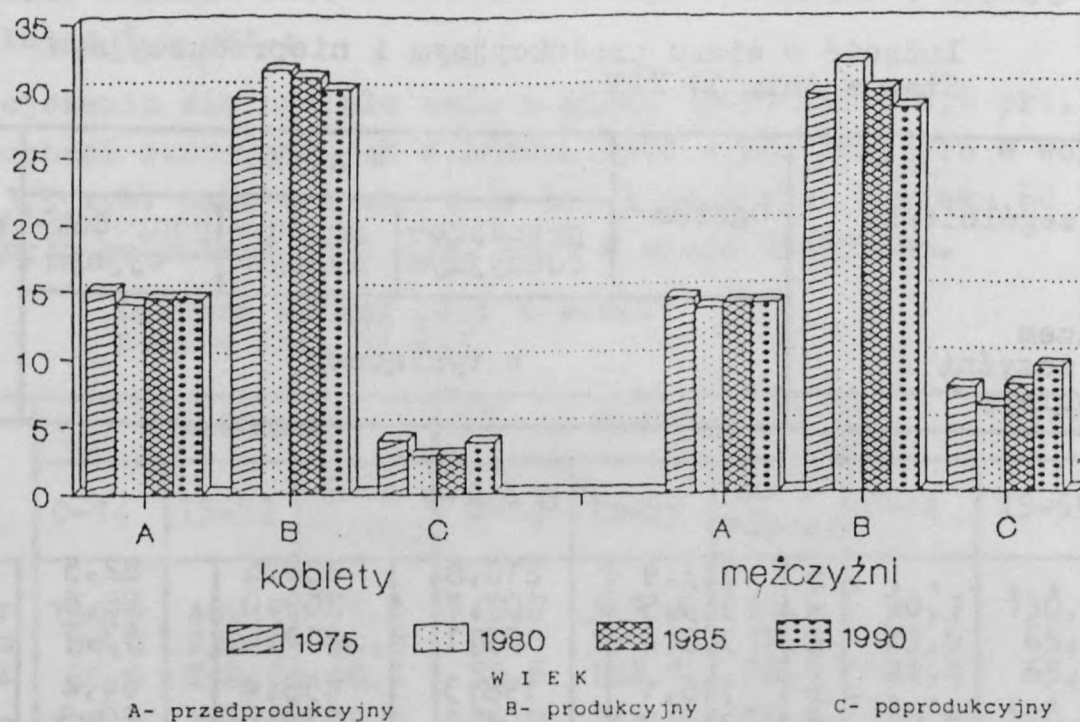
O g ó ł e m

1975	r	713,9	210,8	420,6	82,5	69
	m	345,5	107,7	209,0	28,8	65
	k	368,4	103,1	211,6	53,7	74
1980	r	716,1	198,3	453,4	64,4	58
	m	346,2	101,3	224,6	20,3	54
	k	369,9	97,0	228,8	44,1	62
1985	r	735,8	209,8	447,7	78,3	64
	m	355,7	106,9	227,2	21,6	57
	k	380,1	102,9	220,5	56,7	72
1990	r	740,9	211,0	433,4	96,5	71
	m	357,4	107,5	222,1	27,8	61
	k	383,5	103,5	211,3	68,7	81

Miasta

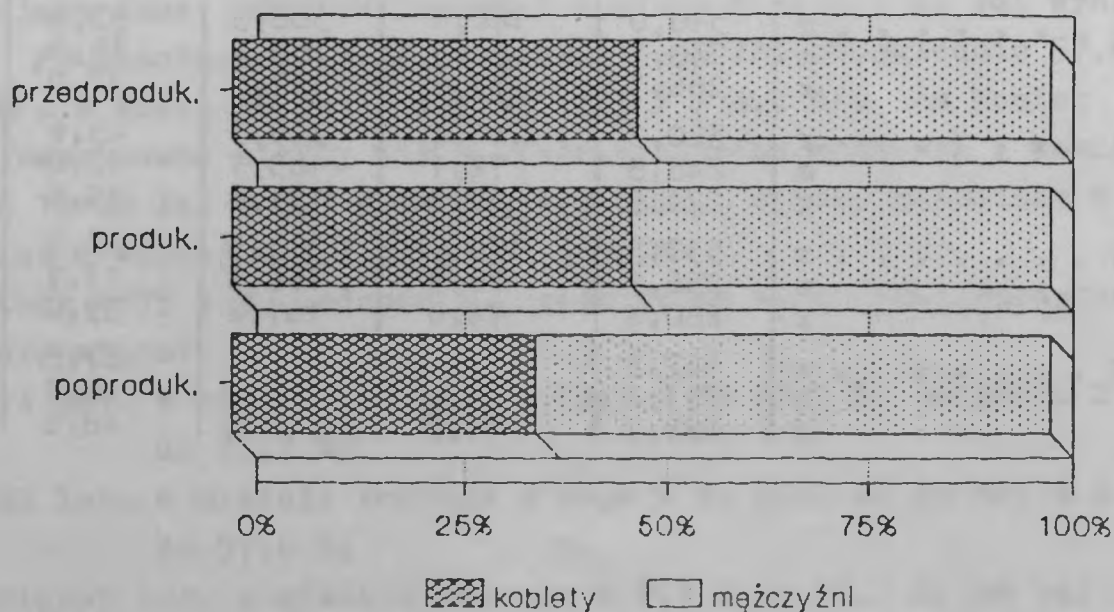
1975	r	510,0	146,1	308,3	55,6	65
	m	243,7	74,3	150,8	18,6	61
	k	266,3	71,8	157,5	37,0	69
1980	r	520,3	141,4	335,3	43,6	55
	m	248,8	72,1	163,7	13,0	52
	k	271,5	69,3	171,6	30,6	58
1985	r	537,3	150,9	333,5	52,9	61
	m	256,9	76,9	166,3	13,7	55
	k	280,4	74,0	167,2	39,2	68
1990	r	547,5	152,9	327,1	67,5	67
	m	261,8	78,0	165,1	18,7	59
	k	285,7	74,9	162,0	48,8	76

Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym w odsetkach

Ludność w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym w 1990 r.

WIEK

Wyszczególnienie	Ogółem	W wieku			Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
		przedprodukcyjnym	produkcyjnym	poprodukcyjnym	
r - razem m - mężczyźni k - kobiety	w tysiącach				

Wieś

1975	r	203,9	64,7	112,3	26,9	81
	m	101,8	33,4	58,2	10,2	74
	k	102,1	31,3	54,1	16,7	88
1980	r	195,8	56,9	118,1	20,8	66
	m	97,4	29,2	60,9	7,3	60
	k	98,4	27,7	57,2	13,5	72
1985	r	198,5	58,9	114,2	25,4	74
	m	98,8	30,0	60,9	7,9	62
	k	99,7	28,9	53,3	17,5	87
1990	r	193,4	58,1	106,3	29,0	82
	m	95,6	29,5	57,0	9,1	68
	k	97,8	28,6	49,3	19,9	98

Zmiany w strukturze omawianych grup wiekowych w latach 1975 - 90 w województwie polegały na:

- wzroście udziału ludności w wieku poprodukcyjnym z 11,6 % do 13,0 %;
- zmniejszaniu się udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym z 29,5 % do 28,5 % i w wieku produkcyjnym z 58,9 % do 58,5 %.

Na 100 osób w wieku produkcyjnym w 1975 r. przypadało 69 osób w wieku nieprodukcyjnym, w 1990 r. natomiast 71 osób. Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w 1990 r. był większy na wsi niż w mieście i wynosił odpowiednio: 15,0 % i 12,4 %; w wieku przedprodukcyjnym na wsi 30,0 %; w mieście 27,9 % ogółu ludności. W latach 1975 - 90 odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym zmniejszył się o 1 pkt., poprodukcyjnym wzrósł o 1,4 pkta.

II. RUCH NATURALNY LUDNOŚCI

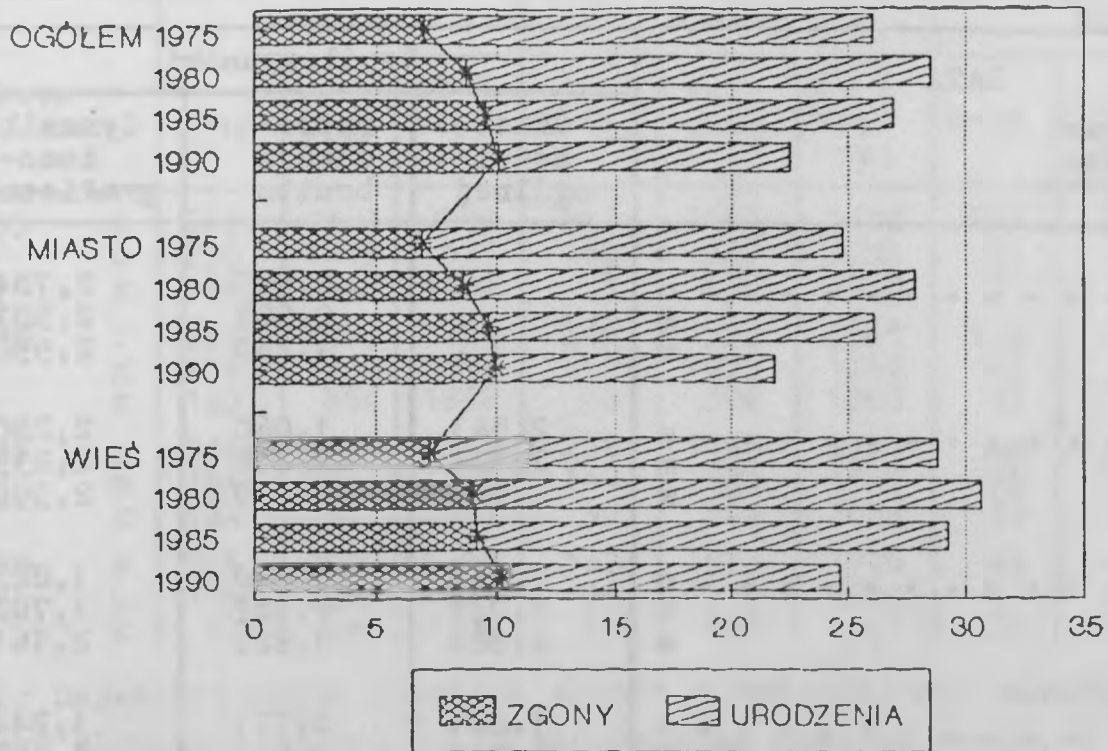
Istotny wpływ na stan i strukturę ludności wywierał ruch naturalny ludności.

Ruch naturalny ludności

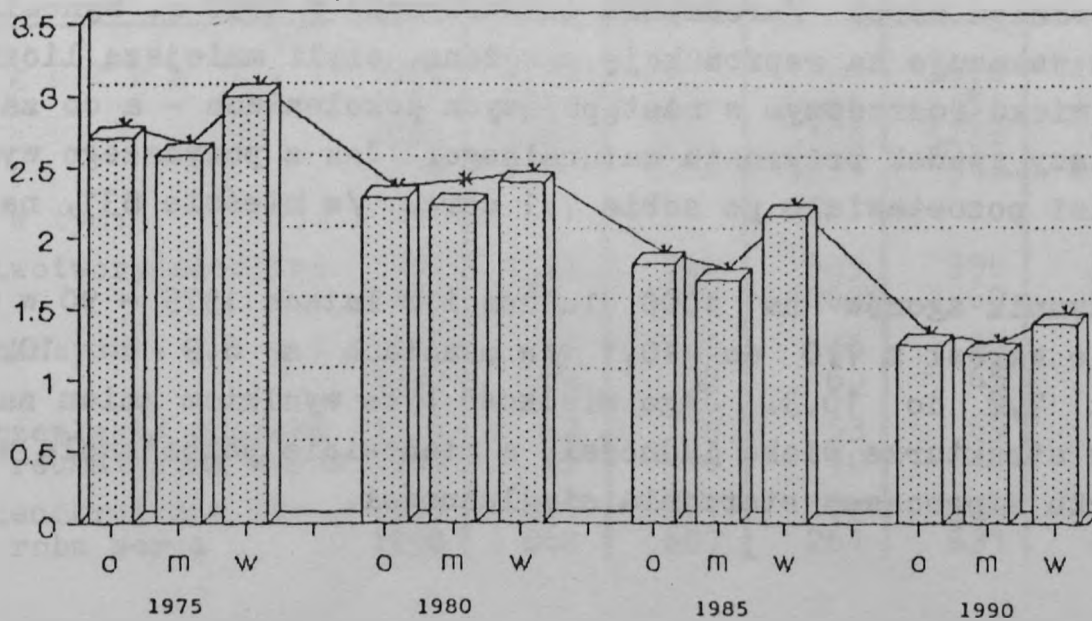
Lata		Ogółem			Miasta			Wieś		
		uro- dze- nia żywe	zgo- ny	przy- rost natu- ralny	uro- dze- nia żywe	zgo- ny	przy- rost natu- ralny	uro- dze- nia żywe	zgo- ny	przy- rost natu- ralny
1975	r	13519	4999	8520	9091	3522	5569	4428	1477	2951
	m	6976	3035	3941	4660	2187	2473	2316	848	1468
	k	6543	1964	4579	4431	1335	3096	2112	629	1483
1980	r	14199	6227	7972	9947	4454	5493	4252	1773	2479
	m	7287	3538	3749	5100	2487	2613	2187	1051	1136
	k	6912	2689	4223	4847	1967	2880	2065	722	1343
1985	r	12915	7086	5829	8895	5226	3669	4020	1860	2160
	m	6734	3982	2752	4680	2908	1772	2054	1074	980
	k	6181	3104	3077	4215	2318	1897	1966	786	1180
1990	r	9384	7545	1839	6549	5516	1033	2835	2029	806
	m	4813	4168	645	3334	3018	316	1479	1150	329
	k	4571	3377	1194	3215	2498	717	1356	879	477

W województwie wałbrzyskim w latach 1975 - 90 obserwujemy zbliżanie się do siebie liczby urodzeń i zgonów. Wskaźnik przyrostu naturalnego, stanowiący różnicę między liczbą urodzeń i zgonów wykazywał tendencję malejącą. W 1990 r. liczba urodzeń na 1000 ludności zmniejszyła się w porównaniu do 1975 r. o 6,5 pkta /w liczbach rzeczywistych o 4135/ w tym w mieście o 6,0 pkta /o 2542 osoby/; na wsi o 7,2 pkta /o 1593 osoby/. Oznacza to, iż w województwie średniorocznie rodziło się o 276 dzieci mniej /w mieście o 169, na wsi o 107 dzieci/. Tendencję malejącą wykazują również współczynniki dzietności i reprodukcji brutto.

Ruch naturalny na 1000 ludności

Średni współczynnik dynamiki demograficznej

o-ogółem m-miasto w-wieś

Współczynniki reprodukcji ludności

LATA		Współczynniki		
o - ogółem m - miasto w - wieś		dzięt- ności ogólnej	repro- dukcji brutto	dynamiki demo- graficznej
1975	o	.	0,995	2,704
	m	.	0,909	2,581
	w	.	1,250	2,998
1980	o	2,543	1,060	2,280
	m	2,405	1,006	2,233
	w	2,955	1,220	2,398
1985	o	2,160	1,050	1,823
	m	2,031	0,987	1,702
	w	2,526	1,229	2,161
1990	o	1,805	0,771	1,244
	m	1,715	0,831	1,187
	w	2,068	1,007	1,397

Wskaźnik dzietności ogólnej, określający liczbę dzieci wydanych na świat przez jedną kobietę w ciągu całego okresu rozrodczego osiągnął w 1990 r. wartość 1,805 /w 1980 r. - 2,543 /, co oznacza odchodzenie od modelu 2+2 na rzecz 2+1.

Współczynnik reprodukcji brutto /wyrażający stosunek liczbowy dwóch pokoleń kobiet - pokolenia matek /kobiet w wieku 15-49 lat/ do pokoleń córek /urodzenia dziewczynek/ w 1990 r. wynosił 0,771, co wskazuje na reprodukcję zawężoną, czyli mniejszą liczbę kobiet w wieku rozrodczym w następujących pokoleniach - a co za tym idzie dalszy spadek przyrostu naturalnego. Jak z powyższego wynika 1000 kobiet pozostawiało po sobie 771 córek /w mieście 831, na wsi 1007/.

Współczynnik zgonów na 1000 ludności w latach 1975 - 90 w województwie wzrósł z 7,0 do 10,1 /w miastach z 6,9 do 10,0; na wsi z 7,2 do 10,3. Jego wielkość była wynikiem zmian zachodzących w strukturze wieku ludności, a mianowicie pozostawała w ścisłym związku z procesem starzenia się ludności.

Zgony według płci i wieku

Lata		Ogółem			Miasta			Wieś		
		0-14	15 - - 59	60 i wię- cej	0-14	15 - - 59	60 i wię- cej	0-14	15 - - 59	60 i wię- cej
1975	r	365	1561	3073	243	1165	2114	122	396	959
	m	239	1219	1577	168	927	1092	71	292	485
	k	126	342	1496	75	238	1022	51	104	474
1980	r	359	2084	3784	246	1583	2625	113	501	1159
	m	216	1430	1892	150	1077	1260	66	353	632
	k	143	654	1892	96	506	1365	47	148	527
1985	r	318	2216	4552	230	1745	3251	88	471	1301
	m	194	1543	2245	140	1201	1567	54	342	678
	k	124	673	2307	90	544	1684	34	129	623
1990	r	228	2029	5288	167	1573	3776	61	456	1512
	m	135	1448	2585	94	1115	1809	41	333	776
	k	93	581	2703	73	458	1967	20	123	736

Do najważniejszych przyczyn zgonów w województwie należały nowotwory złośliwe, miażdżyca, niedokrwienność choroby serca, w tym ostry zawał serca. W 1990 r. w porównaniu do 1985 r. zachorowalność na nowotwory złośliwe wzrosła o 91,5 % /w mieście o 96,8 %, na wsi o 76,5%/, miażdżycę o 15,9 % /w mieście o 12,4 %, na wsi o 26,4 %/, niedokrwienność chorobę serca o 27,6 % /w mieście o 24,2 %, na wsi o 37,8 %/.

Zgony według przyczyn

Przyczyny zgonów		Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Miasta	Wieś	Na 1000 ludności
O g ó ł e m	1975	4999	3035	1964	3522	1477	7,0
	1980	6227	3538	2689	4454	1773	8,7
	1985	7086	3982	3104	5226	1860	9,5
	1990	7545	4168	3377	5516	2029	10,1
w tym:							
Nowotwory złośliwe	1985	1345	760	585	996	349	1,8
	1990	2576	1513	1063	1960	616	3,5
Cukrzyca	1985	66	20	46	53	13	0,1
	1990	92	32	60	65	27	0,1
Przewlekła choroba reumatyczna serca	1985	92	39	53	69	23	0,1
	1990	59	19	40	44	15	0,1
Niedokrwienność choroby serca	1985	680	507	173	508	172	0,9
	1990	868	607	261	631	237	1,2

Przyczyny zgonów		Ogół- łem	Męż- czyźni	Kobie- ty	Miasta	Wieś	Na 1000 ludności
Niedokrwienna choroba serca /dok./							
w tym:							
ostry zawał	1985	563	421	142	414	149	0,8
	1990	667	480	187	489	178	0,9
Miażdżyca	1985	1884	858	1026	1410	474	2,5
	1990	2184	939	1245	1585	599	2,9
Zapalenie płuc	1985	87	44	43	60	27	0,1
	1990	96	49	47	61	35	0,1
Pozostałe	1985	2932	1754	1178	2130	802	4,0
	1990	1670	1009	661	1170	500	2,3

Wypadkową liczby urodzeń i zgonów stanowi przyrost naturalny ludności. W 1975 r. przyrost naturalny na 1000 ludności wynosił 12,0, w 1990 r. obniżył się do 2,5, przy czym w miastach wynosił odpowiednio: 11,0 i 1,9; na wsi 14,4 i 4,1. W latach 1975 - 90 przyrost naturalny wykazywał systematyczną tendencję spadkową.

Łączne natężenie urodzeń i zgonów obrazuje współczynnik obrotu naturalnego. W 1975 r. wynosił on 25,9 przy dominującej roli urodzin, w 1990 r. osiągnął wartość 22,8, przy stale rosnącym udziale zgonów.

W 1990 r. odnotowano również niski współczynnik efektywności demograficznej /108,6 na 1000 mieszkańców, gdy tymczasem w 1975 r. odpowiednio 460,1/. Współczynnik powyższy, obrazujący zastępowalność pokoleniową wykazywał stałą tendencję malejącą. Podobnie obniżał się współczynnik dynamiki demograficznej przedstawiający stosunek liczby urodzeń do liczby zgonów. W 1975 r. wynosił on 2,704, w 1990 r. osiągnął wartość 1,244.

Współczynniki charakteryzujące sytuację demograficzną
ludności

Lata	Współczynniki							
	przyrostu natu- ralnego		dynamiki demogra- ficznej		obrotu na- turalnego		efektywności demograficz- nej	
	woje- wództwo	Polska	woje- wództwo	Polska	woje- wództwo	Polska	woje- wództwo	Polska
1975	12,0	10,2	2,704	2,168	25,9	27,5	460,1	368,8
1980	11,1	9,6	2,280	1,978	28,5	29,2	390,3	328,5
1985	7,9	7,9	1,823	1,776	27,2	28,4	291,4	279,6
1990	2,5	4,1	1,244	1,406	22,8	24,5	108,6	169,0

III. MIGRACJA LUDNOŚCI

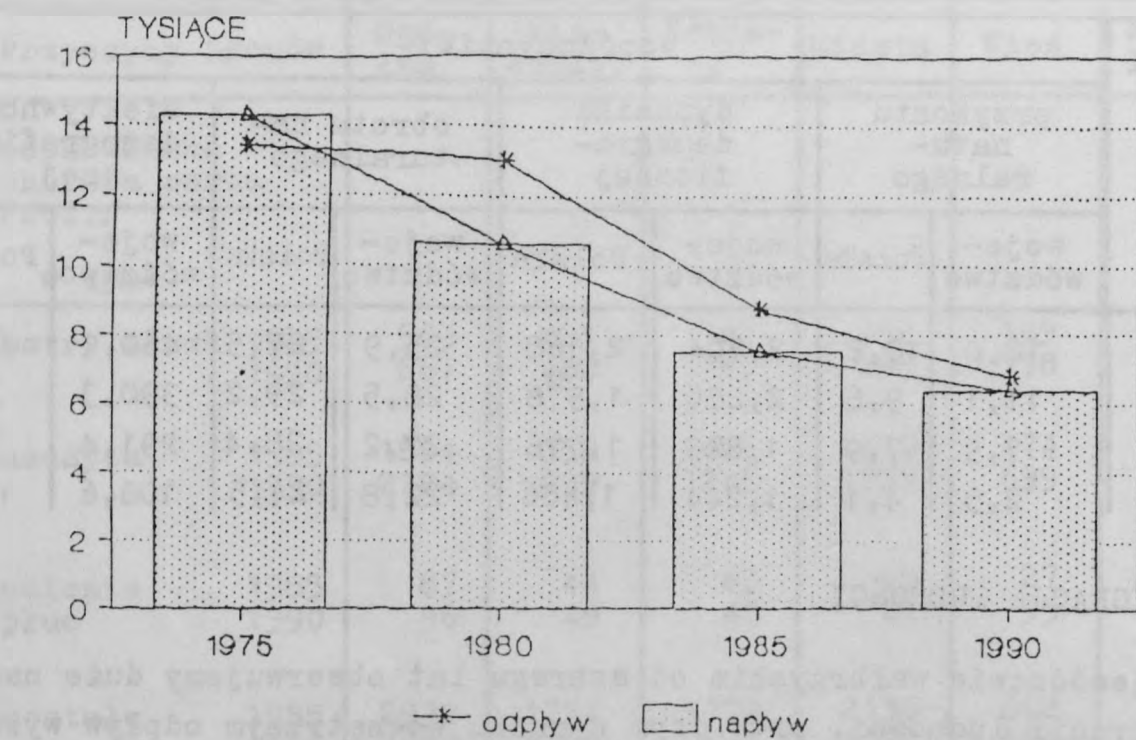
W województwie wałbrzyskim od szeregu lat obserwujemy duże nasile-
nie migracji ludności, przy czym w ruchu wewnętrznym odpływ wyraźnie
przewyższał napływ ludności. Wynikiem tego było utrzymujące się od
1975 r. ujemne saldo migracji /najwyższe - 5885 odnotowano w 1980 r./.

Migracje ludności

Wyszczególnienie		Napływ				Odpływ				Sal- do mi- gracji
		ogó- łem	z miast	ze wsi	z za- gra- nicy	ogó- łem	do miast	na wieś	za gra- nicę	
Ogółem	1975	19273	9043	10180	50	23560	16932	6540	88	-4287
	1980	15619	8185	7416	18	21504	14886	6484	134	-5885
	1985	11461	6360	5082	19	14165	9280	4729	156	-2704
	1990	8678	4892	3751	35	10851	7627	2979	245	-2173
Miasta	1975	14293	6768	7484	41	13451	9860	3516	75	842
	1980	10643	5709	4919	15	13011	9276	3626	109	-2368
	1985	7508	4423	3271	14	8747	5887	2762	98	-1239
	1990	6351	3461	2861	29	6760	4659	1921	180	-409
Wieś	1975	4980	2275	2696	9	10109	7072	3024	13	-5129
	1980	4976	2476	2497	3	8493	5610	2858	25	-3517
	1985	3953	2137	1811	5	5418	3393	1967	58	-1465
	1990	2327	1431	890	6	4091	2968	1058	65	-1764

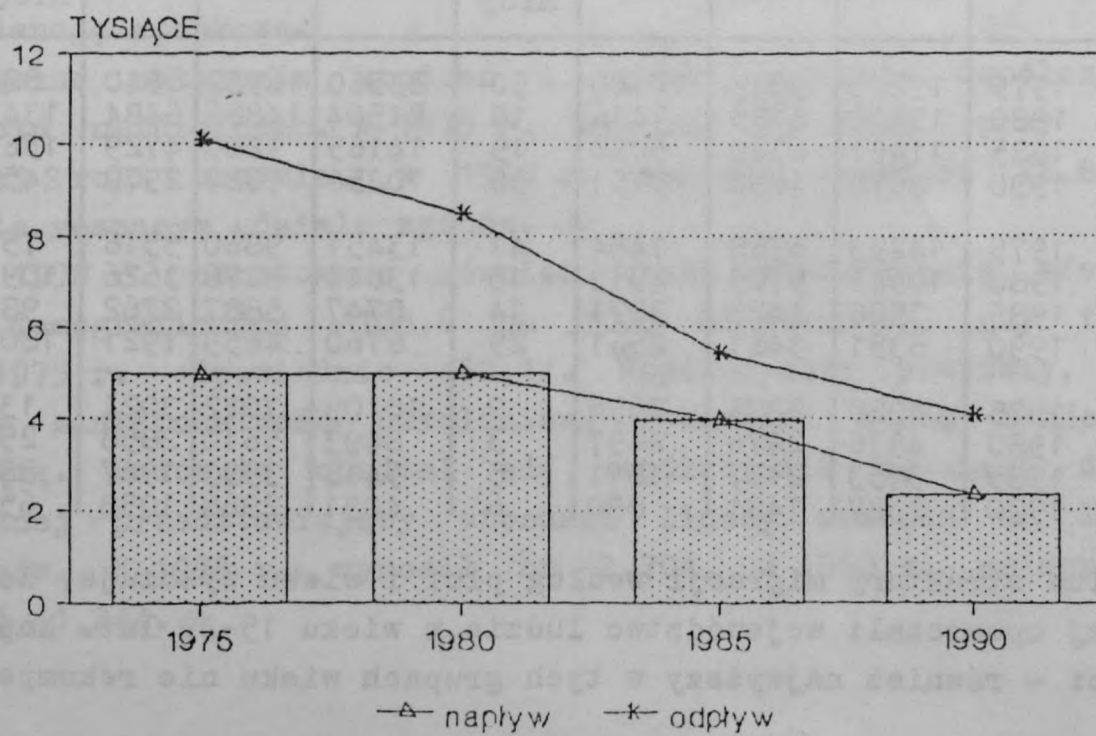
Analiza struktury migracji według płci i wieku wykazuje, że naj-
częściej opuszczali województwo ludzie w wieku 15-29 lat. Napływ
ludności - również najwyższy w tych grupach wieku nie rekompensował

Migracje ludności

MIASTA

Migracje ludności

WIEŚ

ubytków. Wraz z wiekiem malała mobilność wędrownikowa ludności, na co wskazuje mniejszy ubytek wiekowy w starszych grupach wiekowych. W ruchu wędrownym w mniej więcej równym stopniu uczestniczyli mężczyźni i kobiety.

Migracje wewnętrzne ludności według
wieku i płci migrantów

Lata Grupy wieku		Napływ			
		Ogółem	męż- czyźni	kobiety	w oset- kach
Ogółem	1975	19223	9380	9843	100,0
	1980	15601	7818	7783	100,0
	1985	11442	5621	5821	100,0
	1990	8643	4218	4425	100,0
0 - 14	1975	4341	2221	2120	22,6
	1980	4010	2078	1932	25,7
	1985	3142	1614	1528	27,5
	1990	2375	1188	1187	27,5
15 - 29	1975	10157	4769	5388	52,8
	1980	7587	3670	3917	48,6
	1985	4869	2253	2616	42,6
	1990	3221	1484	1737	37,3
30 - 59	1975	3469	1956	1513	18,0
	1980	3154	1811	1343	20,2
	1985	2812	1533	1279	24,6
	1990	2550	1377	1173	29,5
60 lat i więcej . .	1975	1256	434	822	6,6
	1980	850	259	591	5,5
	1985	619	221	398	5,3
	1990	497	169	328	5,7

/cd./

Lata Grupy wieku		Odpiływ				Saldo migracji	
		ogółem	męż- czyźni	kobiety	w od- setkach	ogółem	w od- setkach
Ogółem	1975	23472	11407	12065	100,0	-4249	100,0
	1980	21370	10526	10844	100,0	-5769	100,0
	1985	14009	6946	7063	100,0	-2567	100,0
	1990	10606	5147	5459	100,0	-1963	100,0
0 - 14	1975	5491	2795	2696	23,4	-1150	27,1
	1980	5526	2797	2729	25,9	-1516	26,3
	1985	3739	1913	1826	26,7	-597	23,3
	1990	2910	1468	1442	27,4	-535	27,3
15 - 29	1975	12014	5615	6399	51,2	-1857	43,7
	1980	10258	4899	5359	48,0	-2671	46,3
	1985	5857	2777	3080	41,8	-988	38,5
	1990	4027	1839	2188	38,0	-806	41,1

Lata Grupy wieku		Odpiływ				Saldo migracji	
		ogółem	męż- czyźni	kobiety	w od- setkach	ogółem	w od- setkach
30 - 59	1975	4669	2541	2128	19,9	-1200	28,2
	1980	4472	2447	2025	20,9	-1318	22,8
	1985	3593	1953	1640	25,6	-781	30,4
	1990	3015	1617	1398	28,4	-465	23,7
60 lat i więcej	1975	1298	456	842	5,5	-42	1,0
	1980	1114	383	731	5,2	-264	4,6
	1985	820	303	517	5,9	-201	7,8
	1990	654	223	431	6,2	-157	7,9

Migracje wewnętrzne według poziomu wykształcenia

Lata Poziom wykształcenia		Napływ		Odpiływ		Saldo migracji	
		ogółem	w %	ogółem	w %	ogółem	w %
Ogółem . . .	1975	19223	100,0	23472	100,0	-4249	100,0
	1980	15601	100,0	21370	100,0	-5769	100,0
	1985	11442	100,0	14009	100,0	-2567	100,0
	1990	8643	100,0	10606	100,0	-1963	100,0
Wyższy . . .	1975	721	3,8	916	3,9	-195	4,6
	1980	798	5,1	1173	5,5	-375	6,5
	1985	640	5,6	847	6,0	-207	8,1
	1990	525	6,1	733	6,9	-208	10,6
Policealny /pomatu- turalny/	1975	415	2,2	581	2,5	-166	3,9
	1980	438	2,8	695	3,3	-257	4,4
	1985	391	3,4	514	3,7	-123	4,8
	1990	318	3,7	400	3,8	-82	4,2
Średni . . .	1975	2819	14,7	3704	15,8	-885	20,8
	1980	2662	17,1	3921	18,3	-1259	21,8
	1985	2157	18,9	2701	19,3	-544	21,2
	1990	1668	19,3	2061	19,4	-393	20,0
Zasadniczy zawodowy	1975	4019	20,9	4893	20,8	-874	20,6
	1980	3471	22,2	4570	21,4	-1099	19,1
	1985	2689	23,5	3189	22,8	-500	19,5
	1990	2101	24,3	2507	23,6	-406	20,7
Podstawowy	1975	5506	28,6	6345	27,0	-839	19,7
	1980	3470	22,2	4534	21,2	-1064	18,4
	1985	1975	17,3	2490	17,8	-515	20,1
	1990	1477	17,1	1793	16,9	-316	16,1

/dok./

Lata Poziom wykształcenia		Napływ		Odpływ		Saldo migracji	
		ogółem	w %	ogółem	w %	ogółem	w %
Niepełny podsta- wowy	1975	1060	5,5	1037	4,4	-23	0,5
	1980	581	3,7	681	3,1	-100	1,7
	1985	307	2,7	340	2,4	-33	1,3
	1990	177	2,0	164	1,5	+13	-0,7
Nie ustalony	1975	4683	24,3	5996	25,6	-1313	29,9
	1980	4181	26,9	5796	27,2	-1615	28,1
	1985	3283	28,6	3928	28,0	-645	25,0
	1990	2377	27,5	2948	27,9	-571	29,1

Współczynnikami charakteryzującymi zjawisko migracji są m.in.: obrót migracyjny, współczynnik efektywności migracji określany również jako współczynnik atrakcyjności.

Współczynniki charakteryzujące migrację ludności

Lata	Obrót wędrowkowy w ruchu wewnętrznym		Współczynnik efektywności migracji	
	woje- wództwo	Polska	woje- wództwo	Polska
1975	59,8	50,8	-10,0	-0,4
1980	51,6	50,3	-15,9	-11,7
1985	34,6	35,0	-10,6	-14,3
1990	26,0	28,4	-11,1	-14,6

W latach 1975 - 90 obrót wędrowkowy ludności w ruchu wewnętrznym z każdym rokiem przyjmował wartości mniejsze, co wskazywało na zwiększającą się zasiedziałość i stabilizację mieszkańców.

WNIOSKI

W latach 1975 - 90 ludność w województwie wałbrzyskim zwiększyła się o 27 tys. osób. Wprawdzie, z roku na rok powiększała się liczba mieszkańców województwa, ale coraz wolniej. Przykładowo w 1985r. w stosunku do 1980 r. odnotowano wzrost o 19,7 tys. w 1990 r. natomiast w odniesieniu do 1985 już tylko o 5,1 tys. osób.

Analiza struktury ludności według wieku wskazuje na systematyczny proces starzenia się społeczeństwa naszego województwa. Wyraża się to tym, że coraz większy był odsetek osób, które przekroczyły sześćdziesiątkę, zmniejszała się natomiast liczba osób w wieku produkcyjnym. Udział ludności w wieku nieprodukcyjnym na 1000 osób w wieku produkcyjnym wzrósł z 69 w 1975 r. do 81 w 1990 r.

O procesie starzenia się społeczeństwa w znacznej mierze decydowały zmiany w strukturze przestrzennej, związane z urbanizacją i przemieszczaniem się ludzi ze wsi do miasta. W omawianym okresie ze wsi do miast napłynęło 26 tys. osób /średnio rocznie 1,8 tys. osób/.

Istotny wpływ na stan i strukturę ludności wywierał ruch naturalny. W latach 1975 - 90 obserwujemy zbliżanie się do siebie liczby urodzeń i zgonów. Wskaźnik przyrostu naturalnego - różnica między liczbą urodzin i zgonów na 1000 mieszkańców - zbliżał się do zera. Stwarzało to zagrożenie przejścia od stanu naturalnego przyrostu do naturalnego ubytku.

Rok 1990 był kolejnym rokiem, w którym spadała liczba urodzeń /z 19,0 w 1975 r. do 12,5 w 1990 r./. rosła natomiast liczba zgonów /z 7,0 w 1975 r. do 10,1 w 1990 r./. Przyrost naturalny ludności obniżył się z 12,0 do 2,5 na 1000 ludności.

Współczynnik reprodukcji brutto do 1990 r. wskazywał na reprodukcję zawężoną, co oznaczało, że 1000 kobiet pozostawiało po sobie 771 córek. Współczynnik dynamiki demograficznej obniżył się z 2,704 do 1,244.

Do najczęstszych przyczyn zgonów w omawianym okresie w województwie należały nowotwory złośliwe, miażdżyca, choroby serca. Powodowały one 74,6 % zgonów. Liczba zgonów spowodowanych chorobami nowotworowymi znacznie silniej dotknęła mężczyzn niż kobiety i mieszkańców miast niż wsi.

Na niekorzystną sytuację demograficzną w województwie istotny wpływ miało duże nasilenie migracji ludności, przy wyraźnie wyższym odpływie ludności. Najczęściej opuszczali województwo ludzie w wieku 15-29 lat, napływ ludności w tych grupach nie rekompensował jednak ubytków.

Podobną sytuację demograficzną obserwujemy w kraju. Demografowie zaniepokojeni są postępującym starzeniem się społeczeństwa, nadmierną umieralnością. Komitet Nauk Demograficznych PAN za najważniejsze cele strategiczne polityki ludnościowej uznaje i proponuje:

- stwarzanie warunków sprzyjających utrzymywaniu takiej dzietności, która zapewniałaby co najmniej prostą zastępowalność pokoleń;
- zapobieganie wzrostowi umieralności;
- wpływanie - poprzez odpowiednie programy rozwoju regionalnego - na migrację ludności;
- wpływanie na zagraniczne ruchy migracyjne.

Bibliografia:

1. S. Bronsztejn, Z. Hnatiuk - Ludność ziemi wałbrzyskiej 1945 - 1985, Wojewódzki Urząd Statystyczny, Wałbrzych 1985.
2. Roczniki Statystyczne Wojewódzkiego Urzędu Statystycznego od 1975 - 1991 r.
3. Roczniki demograficzne Głównego Urzędu Statystycznego od 1976 - 1990 r.
4. R. Wróbel - Demografowie są zaniepokojeni - Rzeczpospolita i społeczeństwo - 21 listopada 1991 r.
5. Materiały statystyczne Wojewódzkiego Urzędu Statystycznego w Wałbrzychu.
6. Biuletyny statystyczne GUS, COIS z 1991 roku.
7. Wyniki narodowych spisów powszechnych.

S P I S T R E Ś C I

	<u>Str.</u>
Stan i struktura ludności	4
Ruch naturalny ludności	10
Migracja ludności	15
Wnioski	20
T A B L I C E	
Ludność w latach 1975-1990 na podstawie szacunków	4
Ludność według płci i wieku	6
Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym	7
Ruch naturalny ludności	10
Współczynniki reprodukcji ludności	12
Zgony według płci i wieku	13
Zgony według przyczyn	13
Współczynniki charakteryzujące sytuację demograficzną ludności	15
Migracje ludności	15
Migracje wewnętrzne ludności według wieku i płci migrantów	17
Migracje wewnętrzne według poziomu wykształcenia	18
Współczynniki charakteryzujące migrację ludności	19
W Y K R E S Y	
Struktura ludności według płci i miejsca zamieszkania	5
Struktura ludności według wieku ogółem województwo	5
Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym w odsetkach	8
Ludność w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym w 1990 r. ...	8
Ruch naturalny na 1000 ludności	11
Średni współczynnik dynamiki demograficznej	11
Migracje ludności /miasta/	16
Migracje ludności /wieś/	16

1. The first part of the report deals with the general situation of the country and the progress of the war. It is a very interesting and informative account of the events of the past few months.

2. The second part of the report deals with the economic situation of the country. It is a very detailed and thorough account of the various aspects of the economy, including the production of goods and services, the distribution of income, and the state of the labor market.

3. The third part of the report deals with the social situation of the country. It is a very comprehensive account of the various aspects of society, including the education system, the health care system, and the social services.

4. The fourth part of the report deals with the political situation of the country. It is a very detailed and thorough account of the various aspects of the political system, including the structure of the government, the role of the judiciary, and the state of the political parties.

5. The fifth part of the report deals with the foreign relations of the country. It is a very comprehensive account of the various aspects of the country's relations with other countries, including the diplomatic relations, the trade relations, and the military relations.

6. The sixth part of the report deals with the internal security of the country. It is a very detailed and thorough account of the various aspects of the internal security, including the state of the police, the state of the military, and the state of the intelligence services.

7. The seventh part of the report deals with the cultural situation of the country. It is a very comprehensive account of the various aspects of the culture, including the arts, the sciences, and the social customs.

8. The eighth part of the report deals with the environmental situation of the country. It is a very detailed and thorough account of the various aspects of the environment, including the state of the forests, the state of the water resources, and the state of the air quality.

9. The ninth part of the report deals with the future of the country. It is a very comprehensive account of the various aspects of the future, including the economic prospects, the social prospects, and the political prospects.

10. The tenth part of the report deals with the conclusion of the report. It is a very detailed and thorough account of the various aspects of the conclusion, including the summary of the findings, the recommendations, and the final remarks.